

Tovább sztrájkolnak a Julagyi munkások

**Tisztelgő felvonulást rendeztek az országzászlóhoz
Ma érkezik a miniszteri biztos az egyeztető tárgyalások lefolytatására**

(A Délmagyarország munkatársától.) Jelentette a Délmagyarország, hogy hétfőn délután leálltak az Angol-Magyar Jutafonó és Szövőgyár gépei: a gyár 300 munkása sztrájkot kezdett. A sztrájk régóta folyó bérharc következményeként állott be. Az elmúlt év derekán a gyár vezetősége 25 százalékkal csökkentette a munkások fizetését, arra való hivatkozással, hogy az általános juta- és szövogyári munkabérekkel szemben a munkásoknál túlkérés állott elő. A munkások ezzel szemben arra hivatkoztak, hogy azóta az élelmi és ruházati cikkek ára általánosan 40-50 százalékkal emelkedett, erre való tekintettel kérték a levont 25 százalék visszaadását.

A gyár vezetőségének nem volt módjában teljesíteni a kérést, ezért a munkások kedden reggel sem vették fel a munkát. A nap folyamán ugyan több kísérlet történt az egyezség megkötésére, a gyár felajánlott 15 százalékos béremelést, ezt azonban a munkások nem fogadták el, kijelentvén, hogy ragaszkodnak fizetésüknek a régi színvonalra való visszaállításához.

A szegedi munkások Hivatásszervezete értesítést küldött a sztrájkról az iparügyi minisztériumnak, ahol megígérték, hogy miniszteri biztost küldenek ki az egyeztető tár-

gyalások lefolytatására. A miniszteri biztost szerdán délelőtt várják Szegedre.

A sztrájkolók különben az egész napot a Hivatásszervezet Korona-utcai székházában töltötték. A déli órákban felkerekedett a tömeg és hármis sorokban, fegyelmetlenül, rendben, rendőri kíséret nélkül az országzászló elé vonult. Beszéd nem hangzott el, csupán Radnai Mikes dr., a Hivatásszervezet főtitkára, Horváth Géza titkár és egy munkásszenny intezett pár szót a munkásokhoz.

Radnai főtitkár a következőket mondotta: — Magyar Testvérek! Munkátestvérek! Ez a szent zászló minden magyarok kenyérfája és akik ezt nem akarják megérteni, azoknak kezükre verünk ennek a szent zászlónak a rudiával.

Kisnéter Ferencné, szövönő a következőket mondotta:

— Gyermekek adunk a hazának, kenyeret kérünk tőle.

Horváth Géza titkár ezzel végezte beszédét:

— Munkátestvérek! A magyar fájdalom e szimbóluma előtt áldozunk egy néma percet a névtelen magyar dolgozónak!

A tüntetés a Himnusz éneklésével ért véget.

Tanulságos terepszemle a butorozott szobák és a kiadó lakások városában

Miért nincs Szegeden a mai értelemben vett modern bérház? Jelentkeznek a telep-rendszer súlyos következményei — Megáll minden építkezés, az építőmunkások éheznek

(A Délmagyarország munkatársától.) Szeged a butorozott szobák és a kiadó lakások városa. Minden ablakban cédula van, rajta sokatigéző felírat: Elegánsan butorozott szoba kiadó. Valamelyik utcában ilyen szöveget is olvastam: Ézében butorozott szoba kiadó. Ára 30 pengő, de lehet alkudni...

Butorozott szoba vadászat... Elseje és 15-6 körül valósággal dobálják a szobát az ember után. Persze, megfelelő alig akad. Aki valaha butorozott szobát keresett, annak egy életre való élménytartaléka van házigazdái és főbérleti fogásokból. Pár héttel ezelőtt megnéztem egy „összkomfortos szobát”. Sötét, sarokszoba volt a kapu mellett és amikor az összkomfortot kiányoltam, a főbérlet kijelentette, hogy az hátul van az udvarban. Volt humorérzéke.

Ugyanez a helyzet a főbérleti lakások frontján is. Rengeteg lakás van s alig néhány hánysa megfelelő. Szegeden ugyanis az a furcsa helyzet állt elő, hogy mai értelemben vett modern ház az egész városban nincsen. Más városokban egyre másra nőttek ki a földből a modern blokkházak, két szoba-hallos lakásköltemények, a kényelem minden kellékével ellátott aparteman-ok, hideg-meleg víz, központi fűtés stb. Nálunk ilyen nincs. Az árvíz után épült lakóházak az akkori felfogás szerint minden igényt kielégítettek, de hol vagyunk ma már ettől? Hiszen a huszas évek építészeti sablonját is elavultnak érezzük, illetve az ó-német hatás alól kibujva merész lendülettel átkanyarodtunk az amerikai „stílus” leegyszerűsített nagyfalsíku, skatulya-formájához. S miután korunk a racionalis gazdálkodás kora, nem kétséges, hogy a blokk-ház, mint építészeti forma, a maga ökonomikus térkihasználásával sokáig divatban marad.

NINCS LAKÁSIGÉNYLÉS SZEGEDEN

Erről a problémáról beszélgettünk a minap Tóth Béla dr. helyettespolgármesterrel, aki jóérzéssel tapintott rá a baj okára.

— Hogy miért nem épülnek Szegeden modern házak — mondotta —, annak nagyon egyszerű oka van: nincs lakásigénylés. Nemcsak hogy blokk-házak nem épülnek, hanem egyáltalán pang az építési ipar, nincs építendő. Nincs pénz. Ha volna is elvéve építkezési szándék, az építőanyag égiségő ára elveszi a kedvét a legjobb szándéku embernek is. Szeged határváros s ide téglán kívül majd minden építőanyagot szállítani kell.

— De ettől eltekintve — folytatta — Szeged speciális helyzetében más okok is közrejátszódtak abban, hogy a Belváros építészeti lezárt, jobban mondván befejezett egység képét nyújtja. Régebben a várospolitikában az az elv érvényesült, hogy házhoz és földhöz kell juttatni a lakosságot. Telepek alakultak Szeged körül családi házakból, amelyhez kis kert, esetleg szántóföld is tartozott. Az építkezési klócsönök lehetővé tették, az olcsó házhozjutást. Mindezek a körülmények valósággal kiszívták a városból a lakosságot. Ki ne akarna háztulajdonos lenni?

— Ezek a „városrészek” csakhamar jogos igények kielégítéséért jelentkeztek. Templom, iskola, ut, világítás és víz kellett és a városi gazdálkodás ezelől nem zárkozhatott el. Évekre, sőt évtizedekre van szükség, amíg ilyen helyen a városiasodás külső jele is megmutatkozik. Ezalatt az idő alatt azonban a Belváros szorult háttérbe. Kétségtelen, hogy monumentális középületek emelkedtek Klebelsberg Kuno gróf Szeged szeretetéből, de a magánépítkezés nem követte ezt a

példát, a város pedig nem volt abban a helyzetben, hogy bérházakat építsen.

MEGINDULT A VISSZASZIVÁRGÁS

— Mindezeknek — folytatta Tóth Béla dr. — nagy kárát látja a városfejlesztés. Hovatovább úgy elapozódik az előirányzat, hogy sehova sem jut elég pénz. De mintha az utóbbi időben örvendetes jelenséget lehetne megfigyelni. A perifériákon lakó szülők gyermekei visszatérnek a városba, illetve a belvárosba. Visszapolgáriásodnak városlakókká. Itt van a munkahelyük és itt keresnek állandó lakóhelyet is maguknak. Egyelőre nincs lakásbihiány. A lakásváltoztatás könnyen lebonyolítható, sohasem hallani zökkénőről.

VÁSÁRCSARNOKOT ÉPIT A VÁROS

Tóth Béla dr. helyettespolgármester felvilágosításai után, szakemberrel folytatott beszélgetést. Fenyő Lajos, műszaki tanácsos, a városi mérnöki hivatal építési osztályának vezetője a következőkben mutatott rá a dolgok lényegére:

— Ha szükség volna lakásra, a vállalkozó előteremtene a szükséges tőkét. Így tehát nem lehet szorosán vett tőkehiányról beszélni, bár ez az ok nagy mértékben fennáll szegedi viszonylatban az építkezés terén is.

— Hogy csak az idei évről beszéljünk: komoly építkezés nem volt. Néhány tatarozás és kész. Bérházat meg éppen nem építettek Szegeden évek óta. Nincs kinek.

— Egy kérdést szeretnénk feltenni: miért nincs Szegeden például vásárcsarnok?

— Nagyon egyszerű erre a válasz — mondotta a műszaki tanácsos. A budapesti központi vásárcsarnok-értelemben vett vásárcsarnok nálunk nem lett volna alkalmas, sajtóságos tanyaf viszonyunkat véve tekintetbe. Itt nagyrészt a termelő személyesen érintkezik a fogyasztóval, egy-egy vásárnap, különösen nyáron, a tanyai és falusi szekerek ezrei lepik el a várost és ott árúsítanak, ahol éppen helyet kapnak. Hogyan lehetne ezt a szekértáborat vásárcsarnokba terelni.

— A hus és tejtermékek árusítása részére azonban mégis meg lesz a vásárcsarnok a közeljövőben. Mikor és hol épül föl ez a vásárcsarnok, azt még nem tudjuk. De a városfejlesztési terv első tennivalói között szerepel.

LEGALÁBB TARTSUK RENDBEN A HÁZAKAT

— Még egy kérdés. Miért van az, hogy a városban éppen a város tulajdonában lévő házak a legelhanyagoltabbak?

— Nehéz erre a kérdésre felelni — mondotta Fenyő tanácsos —, hiszen a mérnöki hivatal a rendelkezésre álló összeggel igyekszik rendben tartani a város házait. De oly csekély az az összeg, ami a költségvetésben a házjavítási tételben szerepel, hogy ezzel nem lehet sikerrel megóvni a rongálódástól a szóbanforgó házakat. Még a belső tatarozásra sem futja legtöbbször, a homlokzatok rendbehozására nem is lehet gondolni.

A két beszélgetés eredményeképpen csak tartós borulásra következtethetünk. A város élő szervezete, amelynek örökké fejlődni kell, mert az egyhelyben-topogás, vagy éppen a közönyös megállás, tartós pusztulást jelent.

Karácsony előtt Pálffy József dr. polgármester előtt megjelent a helyi építőiparosok küldöttsége. Nem mondtak nagy szavakat. Egyszerűen kijelentették, hogy éheznek, mert ebben a városban nincs építkezés, ami őket eltartsa. Jóságoskával sietett a polgármester segítségükre. De mennyi karéj kenyeret jelenthet, ha tényleg megindult a belső közműves munka az ipariskolában?

A városnak kötelessége volna — új építkezés hiányában — elsősorban saját épületeit tartoztatni. Először, mert szüksége van rá az épületnek, aztán meg munkaalkalmat teremt. Kis jóakarattal az elhanyagolt magánházak tulajdonosait is rá lehetne venni, hogy — ha másért nem —, hát városszépészeti szempontból tartsák rendben és tisztán az épületek homlokzatát. Munkát jelentene ez és kenyeret a szegedi építőmunkásoknak. Ha már igénylés híján blokk-házakat nem épít senki...